

Nr 105.

Af herrar **Bärg** i Katrineholm och **Carlsson** i Frosterud, om *skrifvelse till Kungl. Maj:t* angående rätt för kyrkostämman att själf besluta om plats och tid för dess hållande.

Då kungl. förordningen af den 21 mars 1862 om kyrkostämman m. m. i sin § 11 som bl. a. handlar om plats för kyrkostämmas hållande, icke tydligt angifver, i hvilkens händer rätten att utse sådan plats ligger, har denna oklarhet helt visst på många platser i landet vållat åtskilliga obehag.

Vid jämförelse med ofvan anförda § och motsvarande bestämmelse i kungl. förordningen om kommunalstämma, i hvilken senare tydligt angifves, att plats för sådan stämmas hållande äger beslutas af stämman själf, kunde ju dragas den slutsatsen, att lagstiftarne i verkligheten ansett att samma rätt också borde tillkomma kyrkostämman. Dessutom bör det väl också förefalla tämligen naturligt, att den institution, som ju äger beslutanderätten angående församlingens många och viktiga angelägenheter, väl äfven borde förfoga öfver tydlig rätt att utvälja lämpligaste platsen för de sammanträden, där dessa beslut skola äga rum. Faktum är dock, att denna rätt är ytterst omtvistad, och i öfrigt har nog den praxis blifvit så godt som lag, att kyrkostämmas ordförande och icke stämman är den som beslutar om plats för stämmas hållande. Stöd för kyrkostämmas ordförandes rätt härutinnan torde äfven sökts i den omständigheten, att af ordalydelsen i samma kungl. förordnings § 12 kan synas framgå, att kyrkostämmas ordförande dock med iakttagande af stadgandet i § 9 äger besluta om tid för stämmas hållande.

Då det emellertid i ett flertal församlingar torde kunna påvisas, att församlingens kyrka eller sockenstuga, de platser för stämmas hållande, som i kungl. förordningen just omnämnas, äro belägna i en relativt glest befolkad trakt och därtill betydligt aflägsna från i församlingen befintliga större samhällen så att stämmas förläggande till här nämnda ställen endast, lokalt sedt, lämpar sig för ett litet procenttal församlingsbor, under det den stora mängden har långa vägar att färdas till dessa platser, betyder detta stora svårigheter för att icke säga nära nog fullständigt urståndsättande för kanske flertalet röstberättigade att delta i de gemensamma angelägenheterna.

De förhållanden, som här åsyftas, torde i de flesta fall råda i församlingar, där betydande industricentra finnas, hvilkas stora arbetspersonal, på grund af såväl sin anställning som icke minst sina ytterst begränsade ekonomiska resurser, i regel ej förmå öfvervinna svårigheterna.

En annan olägenhet fast af mera underordnad betydelse men dock viktig nog att påkalla uppmärksamhet är äfven, hvad som ofvan i förbigående nämnts, att kyrkostämma icke heller äger rätt besluta tid för dess hållande. Fall saknas säkerligen icke, där denna olägenhet visat sig ytterst kännbar, enär föga eller ingen hänsyn tagits till, för församlingens flertal, lämpligaste tiden för stämmas hållande, utan detta afgjorts endast med afseende på hvad som kunnat anses förenligt med ett visst fåtals eller stämmas ordförandes eget intresse.

En mängd belysande fall skulle nog här kunna anföras om hur t. ex. i en del industricentra arbetet afslutas viss tid på dag eller vecka, men stämma regelbundet utlyses till någon timme före denna tid, då det stora flertalet församlingsbor utan olägenhet kunnat delta i densamma. Likaså det, att stämma som med fördel kunnat hållas å sön- eller helgdag efter gudstjänstens slut i stället utlysts till söckendag. Fullt giltiga skäl torde således föreligga, att till stämman förlägga beslutanderätten äfven hvad tiden för dess hållande beträffar.

Att den omständigheten, att kyrkostämma icke ens äger rätt själf utse sin egen ordförande, ingalunda är ägnadt att förtaga ofvan påvisade olägenheter, torde knappast behöfva utsägas.

Hafva de missförhållanden, som sålunda anförts, redan före detta varit påtagliga, äro desamma, i all synnerhet sedan de förändrade rösträttsbestämmelserna trädt i kraft, ytterligare kännbara. Ty intill dess

den nu gällande röstskalan infördes, kände sig nog den stora mängden af mindre röstägare så godt som alldeles inflytelselös vid kyrkliga angelägenheter afgörande, hvarför något större intresse för dessa angelägenheter icke heller förefanns. Då däremot nu detta intresse är i starkt uppvaknande och den nuvarande rösträtten, trots dess begränsade utvidgning, dock medför en gynnsammare fördelning af makten, borde det tillses, att denna tämligen måttligt medgifna maktförskjutning icke genom vidhållande af öfriga olämpliga bestämmelser blir ytterligare illusorisk.

Med stöd af hvad sålunda framhållits, våga vi härmed vördsamt föreslå,

att Riksdagen behagade i skrifvelse till Kungl. Maj:t hemställa om utarbetandet och framläggande för Riksdagen af förslag till förändrad lydelse af kungl. förordningen af den 21 mars 1862 om kyrkostämma m. m. i syfte, att kyrkostämma måtte tillerkännas rätt, att själf besluta angående plats och tid för dess hållande.

Stockholm den 26 januari 1912.

A. J. Bärq.

L. J. Carlsson.